

L'ALT EMPORDÀ

La plana de l'Alt Empordà

La zona septentrional

La costa nord (Costa Brava I)

**Les maresmes de l'Alt Empordà
(Costa Brava II)**

La plana de l'Alt Empordà Comarca: Alt Empordà

La tradicional divisió geogràfica entre les comarques de L'Alt i el Baix Empordà ha estat establerta en el seguit de turons que separen les comarques del Fluvià i del Ter. Per a la nostra hipòtesi, a l'E. limitem la plana amb les terres d'alluvió i consolidació més tardana que incloem dins la zona de les maresmes. Al Nord la podem limitar amb les terres de secà i de topografia més accidentada de la Costa Nord, ja que les característiques arquitectòniques presenten matisos molt diferents que es deuen al canvi de relleu i d'activitat. A l'Oest tornem a acceptar com a límit les comarques tradicionals de Banyoles i la Garrotxa.

Es tracta d'un conjunt de terres bàsicament planeres, amb petits turons. L'existència d'aigües subterrànies abundants ha originat un cultiu pràcticament total de la zona, basat en camps, olivars i petits bosquets, que creen un paisatge peculiar. Les característiques climàtiques més habituals són la pluviometria moderada i els vents forts del Nord (tramontana).

La zona és menys poblada que el Baix Empordà i, sobretot, a l'època més tardana, ja que la protecció i fortificació dels estatges era difícil a causa de la planor del territori.

És, sens dubte, una de les terres en què l'arquitectura popular presenta un grau més alt d'hibridació. No hi ha gaires models característics, però és un camp immillorable d'anàlisi de les arquitectures de transició.

Hi podem trobar des de masies compacte a la zona septentrional, fins a fortificacions, pobles de traçat medieval, tipologies menestrals tardanes i tot un seguit d'edificacions d'arrels diverses.

La plana de l'Alt Empordà és, sens dubte, un dels punts de pas històric i cultural més evidents del nostre país i l'arquitectura vernacle hi palesa clarament aquest fenomen.

La tradicional división geográfica entre las comarcas del Alt y el Baix Empordà se ha establecido en la serie de colinas que separan las comarcas del Fluvià y del Ter.

En nuestra hipótesis al Este limitamos la llanura con las tierras de aluvió i consolidación más tardía, que incluimos en la zona de «Maresmes». Al Norte podemos limitarla con las tierras de secano y de más accidentada topografía de la «Costa Nord» ya que las características arquitectónicas presentan matices muy diversos, según el cambio de relieve y de actividad. Al Oeste aceptamos como límite las comarcas tradicionales de Banyoles y La Garrotxa.

Se trata de un conjunto de tierras básicamente llanas, con colinas de escasa altura. La existencia de abundantes aguas subálveas ha originado un cultivo prácticamente total de la zona, basado en cereales, olivares y bosquecillos, que crean un paisaje peculiar. Los rasgos climáticos habituales son la pluviometría moderada y los fuertes vientos del Norte (tramontana).

La zona está menos poblada que el Baix Empordà y, sobre todo, en época más tardía, ya que la protección y fortificación de las moradas era difícil a causa de lo llano del territorio.

Se trata, sin duda, de una de las tierras en que la arquitectura popular presenta mayor grado de hibridación. Ofrece escasos modelos característicos, pero es un inmejorable campo de análisis de las arquitecturas de transición. Podemos encontrar desde «masies» compactas en la zona septentrional, fortificaciones, pueblos de trama medieval, tipologías menestrales tardías hasta una serie de edificaciones de raíces diversas.

«La plana» del Alt Empordà es, sin duda, uno de los puntos de paso histórico y cultural más claros de nuestro país, y la arquitectura vernácula evidencia claramente este fenómeno.

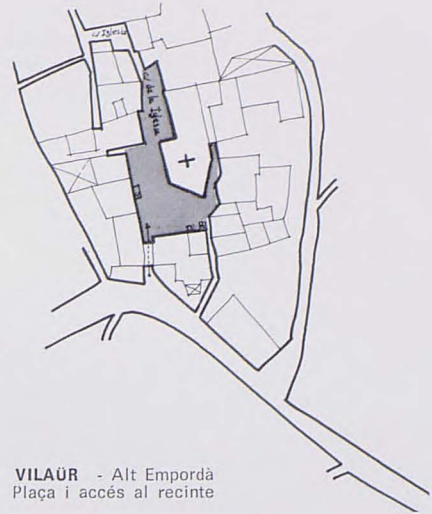
The traditional geographical division between the regions of the Alt and Baix (High and Low) Empordà is established, in the south, by the series of hills which separate the districts of the Fluvià and the Ter. To the east the limit it marked by the alluvial lands which are included in the zone J. To the north the zone is bounded by the broken, dry areas (H), since architecture there has quite different characteristics due to the change in terrain and activity. The area is bounded to the west by the districts of La Garrotxa and Banyoles.

The territory of the region is basically flat with the occasional low hill. An abundance of subterranean water has allowed for the total cultivation of the zone, which is consequently divided into fields, olive groves and small woods, all of which create a distinctive landscape. Rainfall is moderate and the zone receives the strong northerly **tramontana** winds.

This area has always been less densely populated than the Baix Empordà, particularly in more recent periods, since the flatness of the land, coupled with its situation as a thoroughfare, has made protection of property more difficult.

Here, architecture appears in a strikingly hybrid state. It has few characteristic models of its own but it is an essential zone to the study of transitional architecture. One can find the typically northern compact **mas**, fortifications, towns with a decidedly medieval plan, and others of diverse origin.

The plain of the Alt Empordà is, without any doubt whatsoever, one of most important areas of cultural transition in the whole of the country, and vernacular architecture clearly reflects the phenomenon.

VILAÜR - Alt Empordà
Plaça i accés al recinte

Vilaür és una població d'origen medieval i d'estructura fortificada.

La seva organització mostra aquest origen i la plaça recull un gran nombre d'elements arquitectònics tradicionals.

S'hi accedeix des de fora del recinte, historic per on passa l'actual carretera, a través d'una casa-puente que rep la pasarella d'accés amb una volta de canó de pedra escairada. Aquest estatge té unes interessants finestres de carreus amb llindes sobre mènsules.

A la plaça, les intervencions arquitectòniques al llarg del temps han afegit a l'obra primera un seguit de solucions constructives senzilles i correctes. Malauradament, les últimes n'han desfigurat part de la façana de ponent.

Vilaür es una población de origen medieval de estructura fortificada. En la plaza se concentran abundantes elementos arquitectónicos tradicionales.

El acceso actual se produce desde la carretera que circunda el recinto histórico, a través de una casa-puente dotada de una bóveda de cañón seguido de sillería que recibe la pasarela de entrada.

Esta edificación presenta interesantes ventanas con dinteles de piedra sobre ménsulas.

En la plaza, las intervenciones arquitectónicas posteriores han configurado elementales y correctas soluciones constructivas. La fachada de poniente ha sufrido sin embargo desafortunadas actuaciones contemporáneas.

Vilaür is a medieval, fortified village, as its arrangement shows, and its main square contains many elements of popular architecture.

It can be reached from outside the village walls, separating it from the present-day road, by means of a house-bridge with a dressed stone cannon arch. This building has interesting ashlar windows with lintels on corbels. In the square, architectural interventions over the ages have resulted in a number of simple and effective structural solutions. Unfortunately, some of the more recent additions have disfigured part of the western façade.

Església de Sant Feliu de Calabuig

La plana de l'Alt Empordà Alt Empordà

2

El veïnat de Calabuig depèn del municipi de Bàscara i es localitza damunt d'un turó amb vistes sobre la vall del Fluvià i el Baix Empordà. La població està documentada des del segle X, vinculada a un castell avui enderrocat.

L'església de Sant Feliu (romànica del segle XII) formava part del castell i fou posteriorment fortificada. Aquesta intervenció popular de consolidació mitjançant l'addició de contraforts, tanques i escales, crea un resultat arquitectònic expressiu i espontani que genera una nova imatge del conjunt.

Aquest tema, sempre suggerent, de la sobreposició de la arquitectura popular sobre anteriors tipus cultes, ofereix en aquest cas una síntesi positiva.

El vecindario de Calabuig, que depende del municipio de Bàscara, está enclavado en lo alto de una colina, desde la cual se divisa el valle del Fluvià y el Baix Empordà. La población, vinculada a un castillo hoy destruido, aparece documentada desde el siglo X.

La iglesia de S. Feliu —románica del siglo XII— formaba parte del castillo y fue fortificada posteriormente.

Esta intervención popular de consolidación mediante la adición de contrafuertes, vallas y escaleras, da lugar a un expresivo y espontáneo resultado arquitectónico, que genera una nueva imagen del conjunto. El tema, siempre sugerente, de la sobreposición de arquitectura popular sobre anteriores tipos cultos, ofrece en este caso una síntesis positiva.

The hamlet of Calabuig, part of the township of Bàscara, is situated on a hill overlooking the valley of the Fluvià and the Baix Empordà. It first appeared in documentation in the tenth century when it was linked to a castle, now demolished. The church of S. Feliu (Romanesque, twelfth century) formed part of the castle and was later fortified.

This popular architectural intervention, the addition of buttresses, walls and stairways, has resulted in a whole series of buildings of an expressive and spontaneous overall aspect and has given a new image to the whole. This is an admirable example of the possible synthesis produced by the superimposition of traditional elements on an essentially formal shell.

3 Mas Pagès - Arenys d'Empordà

La plana de l'Alt Empordà Alt Empordà

Foto 1

Foto 2

Foto 3

El municipi de Garrigàs agafa els veïnats d'Arenys d'Empordà i Palau de Santa Eulàlia. Es tracta d'un conjunt de tres nuclis urbans del màxim interès per a l'arquitectura popular, tot i que força deteriorats. Podem remarcar els recorreguts urbans de Santa Eulàlia i el Palau de Santa Eulàlia, així com el castell d'Arenys (foto núm. 1) i diversos habitatges d'Arenys d'Empordà com, per exemple, el mas Pagès (fotos 2 i 3).

En aquest moment integrat dins del nucli de població, aquest mas, de llargues arrels històriques, s'organitza com a un conjunt lineal generat per l'addició i creixement de diverses edificacions antigues. La construcció és feta de murs de palets de riu i de pedra sense treballar morterada, voltes de maó de pla i coberta de dos vessants de teula corba amb tortugada i canaló aparedat.

La seva imatge, aparentment urbana, encobreix una edificació agrària característica i així ho demostra un recorregut pel seu interior. Destaquem d'aquí una de les cambres, que correspon a la disposició de sala tradicional amb dues alcoves. Presenta un treball magnífic de guixeria popular que remarca els arcs i els nervis de les voltes. El sòcol pintat amb magra dona l'últim toc d'espontaneïtat a aquesta estança.

El municipio de Garrigàs tiene como anexos los vecindarios de Arenys d'Empordà y Palau de Sta. Eulàlia. Se trata de un conjunto de tres núcleos urbanos que, a pesar de estar deteriorados, ofrecen el máximo interés para la arquitectura popular. Podemos destacar los recorridos urbanos de Sta. Eulàlia y el Palau de Sta. Eulàlia, así como el castillo de Arenys (foto 1) y diversos habitáculos de Arenys d'Empordà como, por ejemplo, el Mas Pagès (fotos 2 y 3).

En este momento integrado dentro del núcleo de población, este «mas», de hondas raíces históricas, se organiza como un conjunto lineal generado por la adición y crecimiento de algunas edificaciones antiguas. La construcción es de muros de guijarros y manpostería amorterada, bóvedas fabricadas de ladrillo y cubierta de doble vertiente hecha con teja árabe y canalón aparedado.

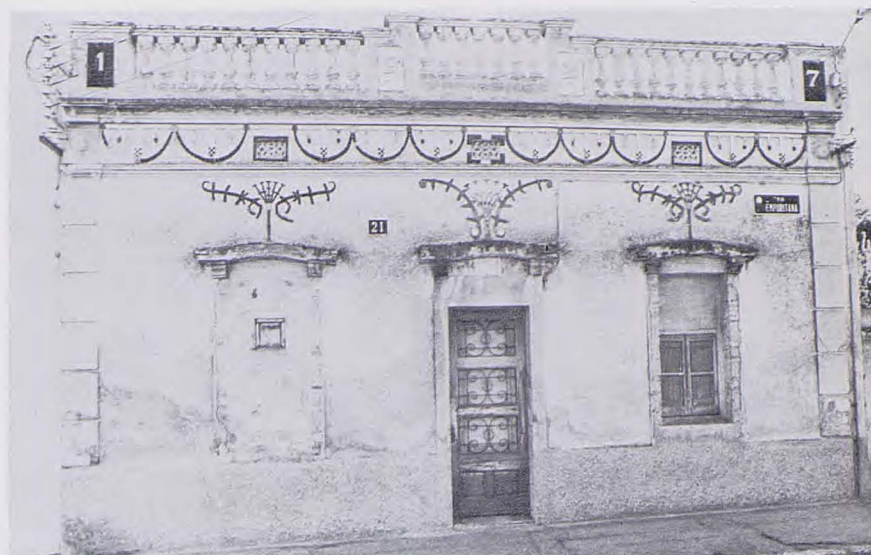
Su imagen, aparentemente urbana, encubre una característica edificación agraria y así lo demuestra un recorrido por su interior.

Destaquemos aquí una de las habitaciones, que corresponde a la tradicional disposición de sala con dos alcobas. Presenta un magnífico trabajo de yesería popular destacándose los arcos y los nervios de las bóvedas. El zócalo pintado con «magra» proporciona el último detalle de espontaneidad a la estancia.

The municipality of Garrigàs has as its annexes the hamlets of Arenys d'Empordà and Palau de Santa Eulàlia and the three nuclei, though in a state of disrepair, are of maximum interest for the study of popular architecture.

The urban precincts of Santa Eulàlia and El Palau de Santa Eulàlia, as well as the castle of Arenys (photo 1) and different dwellings in Arenys d'Empordà such as, for example, Mas Pagès, are all worthy of a visit. Mas Pagès (photos 2 and 3) is now contained within the urban nucleus and has deep roots in the past. It is arranged in a linear fashion generated by the addition of new and growth of several old structures. The walls are of river pebbles and rough stones cemented together with mortar, the vaults are of brick and the gable roof of curved tiles with a roof gutter and pipe.

Its apparently urbane exterior is belied by the interior, which is characteristic of agrarian houses. The illustration shows one of the bedrooms with the traditional division into two alcoves. There are exceptional examples of traditional plaster-work, accentuating the archways and vault ribs. The socle, painted a rust-colour, gives the final touch of spontaneity to the room.

La població de Figueres, centre de la zona i capital de l'Alt Empordà, es pot documentar des del segle XI, essent, després d'un curt període feudal, vila sota tutela reial el 1267. La vila ha estat ocupada i destruïda nombroses vegades durant la seva història i per tant es fa difícil la localització de tipus tradicionals. Fou abundant la construcció amb maó de pla, arrebossat després. Aquest mètode, generat possiblement per l'abundància d'argila, és poc habitual a aquesta comarca en èpoques històriques.

Il·lustrem, en primer lloc, la plaçeta de la Llana que està emplaçada en un carreró sense sortida de l'antic call. L'espai urbà està molt malmès. L'edificació que s'il·lustra correspon a una casa urbana de les més antigues del recinte. És interessant remarcar la seva construcció totalment amb el maó de pla que forma els murs, els sardinells dels arcs de descàrrega i els contorns dels finestrals.

El ràfec està format per un motllurat elemental de filades de maó, que es corona amb tortugades.

És molt notable la ferreria de la balconada del primer pis, repetida també amb ferratges més elaborats a d'altres edificis.

Els eixamples successius de la ciutat, especialment els de primers de segle, han definit la imatge urbana actual. Els habitacles, tot i que modestos, són generalment cultes i foren realitzats per arquitectes i mestres de cases.

La intervenció popular ha dotat a molts d'aquests estatges de motius decoratius, per aconseguir la seva personalització. La casa de la il·lustració pot ser-ne un bon exponent.

La población de Figueres, centro de la zona y capital del Alt Empordà, puede documentarse desde el siglo XI, siendo, después de un breve período feudal, villa bajo tutela real en 1267.

La villa fue ocupada y destruida repetidas veces durante su historia, por lo cual se hace difícil la localización de tipos tradicionales.

Se construyó abundantemente con ladrillo revocado. Este método, generado posiblemente por la abundancia de arcilla, fue poco habitual en épocas históricas en esta comarca.

Ilustramos, en primer lugar, la plaza de la Llana, que se localiza en una callejuela sin salida de la antigua judería («call»). El espacio urbano está muy deteriorado. La ilustración corresponde a una casa urbana de las más antiguas del recinto. Es interesante destacar su construcción totalmente con «maó de pla», con el que se forman los muros, los sardineles de los arcos de descarga y los contornos de los ventanales.

El alero se forma mediante una elemental moldura de hiladas de ladrillo, que se corona con canaleras («tortugades»). Son destacables los herrajes de los balcones corridos del primer piso, repetidos también en trabajos más elaborados en otros edificios.

Los sucesivos ensanches de la ciudad, especialmente a primeros de siglo, han configurado la imagen urbana actual. Los habitáculos son, generalmente, cultos aunque modestos y fueron realizados por arquitectos y maestros albañiles.

La intervención popular ha añadido motivos decorativos a muchas de estas moradas con el fin de dotarlas de mayor personalidad. La casa de la ilustración puede ser un buen ejemplo.

The town of Figueres, centre of the zone and capital of the Alt Empordà, was first documented in the eleventh century, becoming a town under royal patronage in 1267 after a short feudal period.

The town has been occupied and destroyed on numerous occasions throughout its history and consequently it is difficult to find types of traditional architecture.

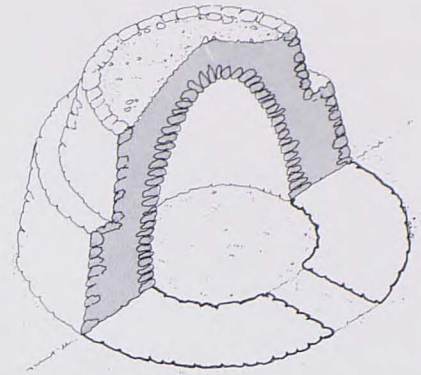
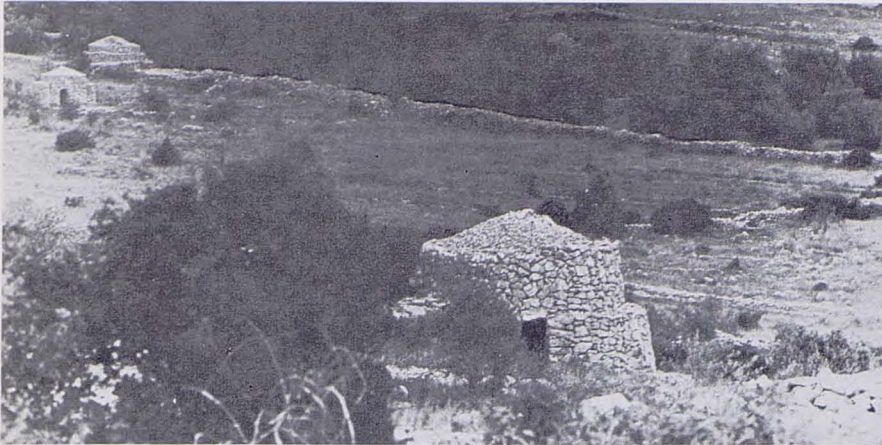
The use of **maó de pla** is widespread, the bricks being stuccoed later. This method, employed possibly thanks to the abundance of clay, is unusual in the region as a whole.

The first illustration is of the Plaça de la Llana in the old part of the city. The urban area is in a very poor state. The house in the illustration is one of the oldest in the precinct. The eaves are formed by an elementary moulding of rows of bricks, crowned with gutters.

The iron work on the first floor balcony is remarkable and is repeated, more elaborately, on other buildings. Successive urban extensions, especially at the beginning of the century, have defined the present overall image of the town. Houses are generally formal, though modest, and were built by architects and master builders. However, the intervention of popular architecture in the form of decorative elements has contributed much to the personality of the buildings. The house in the illustration is a good example.

5 Barraques a Les Garrigues de Llers

La plana de l'Alt Empordà Alt Empordà

LES GARRIGUES DE LLERS - Barraques de pedra seca

Tot seguint la carretera que porta de Llers a Avinyonet de Puigventós, al lloc anomenat Les Garrigues, hi ha un conjunt de barraques de dimensions i complexitat diverses, les quals servien històricament d'aixopluc a vinyataires i a pastors.

El paisatge és actualment erm i presenta un historiat treball de tanques i feixes de pedra en sec, en el qual les barraques són punts de ròtula o d'emergència.

Generalment estan cobertes amb falses voltes de secció cònica o parabòlica molt peraltada, impermeabilitzant-se amb les terres i l'herbasar. El tipus de treball de la pedra, l'escalonat dels paraments exteriors i les plantes, generalment circulars, ens parlen d'una antiquíssima tradició constructiva mediterrània amb arrels neolítiques i amb vinculacions a les Balears, Sardenya, Malta, Grècia i Palestina.

Siguiendo la carretera que nos lleva de Llers a Avinyonet de Puigventós, en el lugar denominado Les Garrigues, se encuentra un conjunto de barracas de distinta dimensión y complejidad que históricamente servían de cobijo de vendimiadores y pastores.

El paisaje, actualmente yermo, presenta un historiado trabajo de cercas y bancales de piedra, en las cuales las barracas son puntos de rótula o de emergencia.

Generalmente se cubren con falsas cúpulas de sección cónica o parabólica muy peraltada, impermeabilizándose con tierra y herbazal.

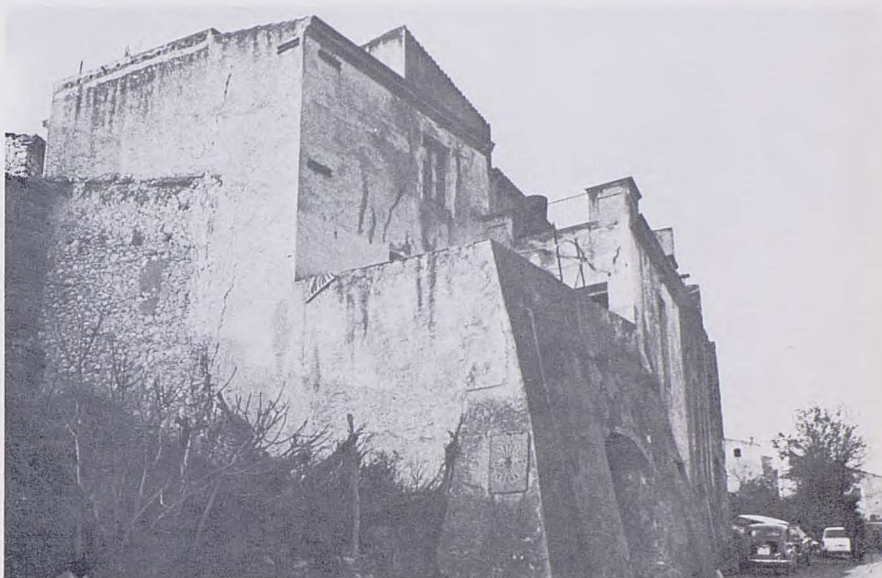
El tipo de trabajo de la piedra, el escalonado de los paramentos exteriores y las plantas, generalmente circulares, nos hablan de una antiquísima tradición constructiva mediterránea con raíces neolíticas y con vinculaciones a las Illes Balears, Cerdenya, Malta, Grècia y Palestina.

Following the road from Llers to Avinyonet de Puigventós, at a place called Les Garrigues there is a group of huts of differing dimensions and complexity, which serve as shelters for vineyard workers and shepherds. The land is now barren and is crossed with a network of dry stone walls.

The huts are covered with false vaults, either conical or parabolic in section, and proofed with a mixture of mud and straw. The way the stone is used, the terraced walls and the generally circular floor-plan are remnants of an ancient Mediterranean building tradition with roots in Neolithic times and links in the Balearic Isles, Sardinia, Malta, Greece and Palestine.

AVINYONET DE PUIGVENTÓS - Casc antic
Recorregut d'interès

Sobre una elevació anomenada Puig Ventós, que contornen els meandres del riu Manol, s'organitza aquesta petita vila configurada a l'Edat Mitjana, a partir d'un castell del qual avui només se'n conserven fragments dels murs (foto 2).

El poble presenta un gran nombre de construccions gòtiques, amb portalades i finestrals interessants, carrers estrets i cases-pont. És remarcable la imatge general del conjunt, afortunadament poc alterada, que per la seva posició es contempla retallada sobre el fons del Canigó. Avinyonet és interessant per la pervivència de les tècniques constructives tradicionals fins fa pocs anys. Integrades en el seu conjunt, té algunes edificacions típicament agrícoles, possiblement incloses en l'ampliació del seu recinte primari.

Al plànol assenyalarem un recorregut d'interès visual.

Sobre una elevación denominada Puig Ventós, que circundan los meandros del río Manol, se organiza esta pequeña aldea, configurada en la Edad Media; a partir de un castillo del que hoy sólo se conservan fragmentos de muros (foto 2). El pueblo presenta gran cantidad de construcciones de época gótica, con interesantes portales y ventanales, calles angostas y casas-puente.

Es destacable la imagen general del conjunto, afortunadamente poco alterada, que dada su posición se contempla recortada sobre el fondo del Canigó.

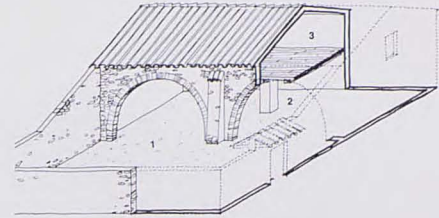
Avinyonet es interesante por la pervivencia hasta hace pocos años de las técnicas constructivas tradicionales.

Integradas en su conjunto, se presentan algunas edificaciones típicamente agrícolas, posiblemente incluidas en la ampliación de su recinto primario.

Indicamos en el plano un recorrido de interés visual.

This tiny town, dating from the Middle Ages, stands on a hill called Puig Ventós around which the River Manol meanders. The nucleus of the town was a castle, of which now only the ruined walls remain (photo 2).

The town contains a large number of Gothic structures, including interesting doorways, windows, narrow streets and house-bridges. The overall view of the town itself is most impressive when seen against the backdrop of Canigó in the distance. Avinyonet is interesting since traditional building techniques have survived up until quite recently. Within the town there are some typically agrarian buildings, possibly included in an extension of the original precinct. The plan sets out an itinerary of visual interest.

Corral NAVATA - Alt Empordà
1 Tancat; 2 Corts; 3 Paller

Una de les construccions característiques de la zona empordanesa són els corrals coberts. Estan emplaçats lleugerament allunyats del mas del qual depenen, però sempre dins del seu camp de visibilitat. Invariablement tenen forma rectangular en planta, essent una part coberta pels dos vessants i l'altra simplement tancada amb un mur massís de pedra sense treballar. El nombre d'arcs varia entre un i tres i generalment disposa d'un terrabastall d'empostissat sobre cabirons per guardar la palla o l'herba a cobert.

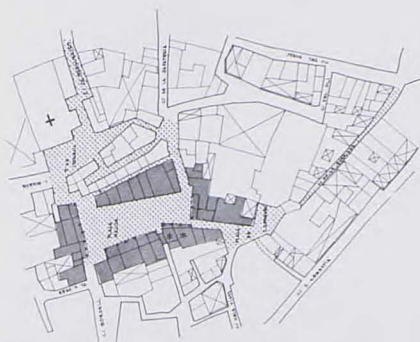
El bestiar és a la zona descoberta, on hi ha l'abeurador, i s'aixopluga només quan cal.

Una de las construcciones características de la zona ampurdanesa son los corrales cubiertos. Se hallan ligeramente alejados del «mas», del que dependen, pero siempre dentro de su campo visual.

Invariablemente tienen forma rectangular en planta, siendo una parte cubierta a doble vertiente y la otra simplemente cerrada, con un muro macizo de piedra sin trabajar. El número de arcos es variable entre uno y tres, y generalmente disponen de un altillo de tablas sobre cabios, donde se guarda la paja o la hierba.

El ganado está en la zona descubierta, donde está situado el abrevadero, cobijándose sólo en caso necesario.

Covered livestock enclosures are among the most characteristic constructions of the Empordà. They are found slightly apart from the **mas** but always within its field of vision. They are invariably rectangular and one part is always covered with a gable roof while the other is merely closed off with a stout, rough stone wall. The number of arches varies between one and three and there is normally a loft, formed by planks resting on beams, where hay or straw is kept under cover. The animals stay in the uncovered area, where there is a trough, and only enter the covered part when necessary.

PERALADA - Plaça Major
Recorregut d'interès

Amb independència de les restes neolítiques, se suposa que fou un «castro» dels francs, del segle IX, l'origen de la vila. Feudatària dels monjos de S. Quirze de Colera, al segle XIII fou capital d'un dels «pagus» en què es dividia el comtat d'Empúries. La vila, molt potent a l'Edat Mitjana, decaigué a partir del segle XVI.

Al seu traçat urbà són perfectament detectables les característiques d'organització senyorial i gremial pròpies del segle XIV i XV. Les vivendes són altes, de 3 o 4 plantes, generalment entre mitgeres i d'una sola crugia de 4 a 5 m. d'amplada. La construcció és feta a base de murs portants de pedra sense escairar o de palet de riu amb verdugades. Les cantoneres i llindes de portes i finestres són de pedra picada amb motius ornamentals. Els recorreguts urbans presenten alguns espais porxats i carrers coberts. La plaça major està força alterada, però presenta exemples característics de la vivenda tipus del segle XV, que l'existència del mercat ha dotat de porxos a les plantes baixes sobre arcs ojivals rebaixats. La fàbrica és de pedra carreuada i s'aprecien encara restes de finestres coronelles i motius ornamentals. Les galeries de l'última planta han estat molt modificades respecte a les originàries.

Con independencia de los restos neolíticos, se supone que un campamento de los francos del siglo IX fue el origen de la villa. Feudataria de los monjes de St. Quirze de Colera en el siglo XIII fue capital de uno de los «pagus» en los que se dividía el condado de Empúries. La villa, muy poderosa en la Edad Media, decayó a partir del siglo XVI. En su trazado urbano son perfectamente detectables las características de la organización señorial y gremial, propias de los siglos XIV y XV. Las viviendas presentan alturas de 3 o 4 plantas, se organizan generalmente en medianerías de una sola crujía de 4 a 5 metros de ancho. La construcción se basa en muros portantes de piedra sin tallar o de guijarros con verdugadas. Las esquinas son de piedra picada, con motivos ornamentales. Los recorridos urbanos presentan a menudo espacios porticados y calles cubiertas.

La plaza Mayor, aunque alterada, presenta ejemplos característicos de la vivienda típica del siglo XV, a los que la existencia del mercado dotó de porches en las plantas bajas sobre arcos ojivales rebajados. La fàbrica es de piedra de sillería y se aprecian aún restos de ajimeces y motivos ornamentales. Las galerías de la última planta están muy modificadas respecto a las originarias.

It is assumed, despite certain Neolithic remains, that a ninth-century Frankish settlement was the origin of the town. Part of the feudal lands of the monks of S. Quirze de Colera, in the thirteenth century it was the capital of one of the **pagus** into which the county of Empuries was divided. The town, very important in the Middle Ages, fell into decline in the sixteenth century.

One can detect, from its urban plan, the seigniorial and guild characteristics of the fourteenth and fifteenth centuries. The houses are tall, with three or four floors, generally terraced and with a single bay 4 or 5 metres wide. The structures feature rough stone or pebble walls. The cornerstones and window and door surrounds are of stone with ornamental motifs. On walking around the town one comes across many porches and covered streets.

The main square, though considerably altered, contains examples of typical fifteenth-century porched houses with depressed ogival arches. Squared stone was used and there are still remains of mullioned windows and ornamental motifs. The top-floor galleries are considerably altered with respect to the original ones.

Foto 1

Foto 2

EL MOLÍ DE GARRIGUELLA

L'existència de la vila sembla ésser deguda a la del camí romà que des del coll de Panissars duia a Vilabertran. S'organitza bàsicament en dos nuclis, Garriguella Vella i Nova. El Mas d'en Hortus, situat a la Garriguella vella i al peu mateix de la carretera, se'ns presenta com una masia interessant amb successives aportacions constructives al llarg de la seva història.

L'economia de mitjans i la saviesa constructiva de moltes generacions, fan d'aquest conjunt, que combina finestres rectangulars, elíptiques i de mig punt, paraments rectes i atalussats i cobertes de vessant i planes, una magnífica mostra de l'arquitectura popular i una lliçó d'espontaneïtat en la composició.

El molí de Garriguella, localitzat a l'encreuament de la carretera de Roses a França amb la que ve de Perelada, és una edificació originàriament constituïda per dos troncs cònics relligats per una estança quadrangular, amb afegits posteriors.

Els murs, d'una amplària considerable (excedeixen generalment el metre), són de pedra del país sense treballar. Les cobertes amb voltes de canó o de llençol, són de pedra tasconada i morterada sobre encofrat. És d'un dels pocs molins que encara es conserven a la zona. Tot i que la maquinària ja no existeix i que, tant per dins com per fora ha estat molt alterat, per haver estat destinat a sala de festes durant uns quants anys, manté encara el seu interès prototípic.

El nacimiento de la villa parece debido a la existencia del camino romano que, desde el collado de Panissars, conducía a Vilabertrán. Se organiza básicamente en dos núcleos: Garriguella Vella y Nova.

El Mas d'en Hortus, localizado en la Garriguella Vella y al pie mismo de la carretera, se presenta como una interesante mezcla de sucesivas aportaciones constructivas a lo largo de su historia.

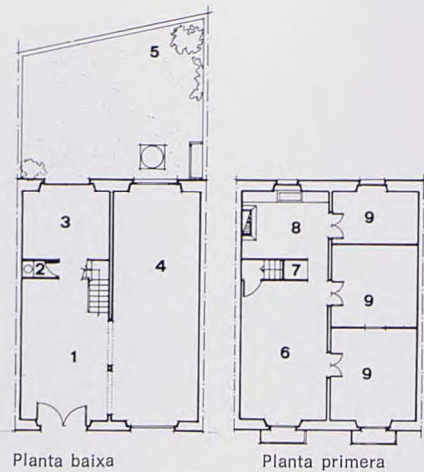
La economía de medios y la sabiduría constructiva de muchas generaciones hacen de este conjunto, donde se combinan ventanas rectangulares, elípticas y de medio punto, paramentos rectos y ataluzados, y cubiertas en pendiente y llanas, una magnífica muestra de la arquitectura popular y auna lección de espontaneidad en la composición (foto 1). El molino de Garriguella, localizado en el cruce de la carretera de Roses a Francia con la de Perelada, es una edificación constituída originariamente por dos troncos de cono, relligados por una estancia cuadrangular, con posteriores adiciones.

Los muros, de una anchura considerable —exceden generalmente al metro—, son de piedra del país sin trabajar. Las cubiertas con bóvedas en cañón o vaidas son de piedra a sardinel amorterada sobre encofrado.

Se trata de uno de los pocos molinos que aún se conservan en la zona. Pese a que la maquinaria ya no existe y que, tanto interiormente como por fuera, ha sido muy alterado, al ser destinado durante años a sala de fiestas, mantiene aún su interés prototípico.

The situation of the town would seem to have been determined by the existence of the Roman road leading from Coll de Panissars to Vilabertrán. It is composed basically of two nuclei: Garriguella Vella and Garriguella Nova.

The Mas d'en Hortus, in Garriguella Vella and at the side of the road, is an interesting example of different traditional styles superimposed over a long period of time. Economy in the use of raw materials and the building know-how of many generations have made of this building, with its rectangular, elliptical and semicircular windows, and inclined walls topped with flat or gable roofs, a magnificent example of popular architecture and a lesson in spontaneity of composition (photo No. 1). The Garriguella mill, at the crossroads between the main highway from Roses to France and the road from Perelada, was originally two conical trunks joined by a quadrangular structure, to which other elements were added later. The walls are exceptionally thick —usually more than one metre— and are of rough stone. The roofs with barrel vaults or **voltes de llençol** are of wedged stone, cemented to a concrete form. It is one of the few mills still in existence in the zone. Granted that the machinery no longer exists and that, both inside and outside, it has been greatly changed (it was a dance hall for some years), it is still of considerable interest as a prototype.

1 Accés	6 Menjador
2 Comú	7 Rebot
3 Magatzem	8 Cuina
4 Estables	9 Cambra
5 Hort	

Aquestes vivendes arrengrades són a Vila-sacra; n'hi ha també a Vilatenim, als afores de Figueres i a molts d'altres llocs. Són creixements de primeries de segle vinculats a les vies de comunicació. Aquest procés urbà, característic especialment de les viles concentrades, produeix la utilització urbana d'un espai que era únicament de trànsit. Són vivendes «tipus», entre mitgeres, que per juxtaposició generen una nova imatge urbana.

Es tracta d'un seguit d'obres anònimes de paletes de començament de segle que tenen, generalment, dues crugies, amb una porta i una finestra (balcó) a cada una de manera indiferenciada.

Els estatges s'organitzen dins d'aquesta estructura prèvia i geomètrica utilitzant un nombre de crugies variable, generalment 2 o 3, i actuen sobre les obertures base, d'una manera absolutament espontània.

Es recull aquí, tant per la tipologia estructural bàsica, com per exemplificar el procés popular de personalització d'estatges amb elements complementaris.

Estas viviendas alineadas se encuentran en Vila-sacra; también pueden verse en Vilatenim, en las afueras de Figueres y en muchos otros lugares. Son crecimientos de principios de siglo, vinculados a las vías de comunicación. Este proceso urbano característico, especialmente de las villas concentradas, produce la utilización urbana de un espacio que únicamente era de tránsito.

Son viviendas tipo en medianería que por yuxtaposición generan una nueva imagen urbana.

Se trata de una serie de obras anónimas de albañiles de primeros de siglo que presentan, generalmente dos crujías, con una puerta y una ventana-balcón en cada vano, de manera indiferenciada.

Las viviendas se organizan dentro de esta estructura previa y geometrizada utilizando un número de crujías variables y actuando sobre las aberturas base, de una manera absolutamente espontánea.

Se recogen aquí, tanto por la tipología estructural básica, de raíces seguramente cultas, como para ejemplificar el proceso popular de personalización de viviendas.

This row of houses stands in Vila-sacra, though similar rows can be seen in Vilatenim, in the outskirts of Figueres and many other places. They are the product of the beginning of the century and are linked to main highways. This urban process, characteristic particularly of compact centres of population, has resulted in the urban use of a technique formally of a purely transitory nature.

They are terraced 'type' dwellings which, when juxtaposed, generate a new urban image. This row is a series of anonymous almost identical houses, the work of turn-of-the-century builders, which generally contain two bays and a door and window on each individual façade. Each house originally followed this basic structure, though the number of bays could be varied and many of the doors have been modified with great spontaneity. They are included here both because they are of a basic structural type, with roots in formal architecture, and because they are an excellent example of the process whereby popular architecture adds personality to dwellings.

Sector septentrional de l'Alt Empordà

Comarca: l'Alt Empordà

Definim aquesta zona com la que s'inclou dins els límits següents: al Nord Les Alberes i la frontera francesa, al sud la Plana de l'Alt Empordà, a l'est la serra de Roda i a l'Oest la Garrotxa, al peu de les muntanyes de la Mare de Déu del Mont.

Es caracteritza per un relleu accidentat amb vegetació mediterrània d'alzines sureres i garrigues, tramontana abundant i pluja irregular. Els conreus tradicionals són la vinya i l'olivera. Els regadius queden reduïts a les vores dels petits torrents.

La pedra és abundantíssima, de característiques granítiques o pissarroses, fins el punt que totes les terres agrícoles han de ser prèviament desempedrades.

Els arbres són nombrosos, però donen fusta difícil de treballar. Existeix també la rajoleria a l'abast.

Aquest materials són els que trobem a l'arquitectura popular, enriquits més tardanament amb l'ús generalitzat del ferro de forja.

La densitat de població ha estat sempre baixa i la seva organització correspon a nuclis urbans concentrats d'origen fortificat, essent poc nombrosos els masos aïllats de les poblacions.

Als estatges de planta baixa i pis, entre mitgeres, correspon el celler, les quadres i magatzems a la planta baixa i l'habitable al pis superior. Les plantes baixes són invariablement cobertes amb voltes de canó o per aresta, de pedra morterada a la romana als estatges més primitius i de llençol, fetes de maó de pla, les més tardanes. Les cobertes són de teula corba vessant al carrer. La dificultat del relleu comporta en aquest sector un gran nombre de solucions especials per resoldre la volumetria complicada que produeix l'edificació.

Definimos esta zona como la comprendida entre los siguientes límites: al Norte, Les Alberes y la frontera francesa; al Sur, «la plana de L'Alt Empordà»; al Este, la sierra de Roda, y al Oeste, La Garrotxa, al pie de las montañas de la Mare de Déu del Mont.

Se caracteriza por un relieve accidentado con vegetación mediterránea, de encinas, alcornoques y matorrales, tramontana frecuente y lluvia irregular.

Los cultivos tradicionales son la vid y el olivo.

Los regadíos quedan reducidos a las orillas de los pequeños torrentes.

La piedra es sobreabundante, de características graníticas y pizarrosas, hasta el punto que todas las tierras agrícolas deben ser previamente desempedradas.

Los árboles son numerosos, pero su madera es difícil de trabajar. Se obtienen también fácilmente ladrillos. Estos materiales son los que hallamos en la arquitectura popular, enriquecidos más tardíamente con el uso generalizado del hierro forjado.

La densidad de población ha sido siempre baja y la organización corresponde a núcleos urbanos concentrados, de origen fortificado, siendo pocos los «masos» aislados de las poblaciones.

En las viviendas, entre medianeras, de planta baja y piso, se encuentran la bodega, las cuadras y almacenes en la planta baja y la vivienda en el piso superior. Las plantas bajas se cubren invariablemente con bóvedas en cañón o de arista, de piedra amorturada a la romana en las viviendas más antiguas y rebajadas hechas con ladrillo plano en las más tardías.

Las cubiertas son de teja árabe vertiendo a la calle. La dificultad del relieve lleva en este sector a un gran número de soluciones especiales para resolver la volumetría complicada que produce la edificación.

For the purpose of this guide it has been decided to limit this zone in the following way: to the north, Les Alberes and the French frontier; to the south the plain of the Alt Empordà; to the east the Roda mountain range and to the west La Garrotxa, at the foot of the mountains of La Mare de Deu del Mont.

It is characterized by rugged terrain and Mediterranean-type vegetation with evergreen oaks, kermes oaks, strong **tramuntana** winds and erratic rainfall. Traditional crops are the vine and the olive. Irrigable land is limited to small stretches beside streams etc. The terrain is very rocky, the rock predominantly granitic, and all workable land has to be destoned. Trees are abundant but give a wood which is difficult to work. There is also an abundance of materials for tile-making.

These materials are the ones we find used in popular architecture, enriched later by the use of wrought iron.

The area has never been densely populated, and what population there has been was normally concentrated in fortified urban nuclei, isolated **masos** being few. The terraced houses, two storeys high, are divided in the following way: on the ground floor the cellar, stables and storehouse, and on the first floor the living area. The ground floor is invariably covered with barrel or ribbed vaults in the earliest houses, or **voltes de llençol**, made from **maons de pla**, in the later ones. The roofs are of curved tiles and slope towards the street. The difficulty of the terrain has resulted in a number of special architectonic solutions in this area.

Sobre la carretera de Llers i després de deixar endarrera el poble medieval de S. Llorenç, trobem la vall d'Albanyà, regada pel Muga. Aquest indret fou colonitzat al segle IX pels monjos de Sta. Maria d'Arles (Provença).

Aquí trobem alguns exemplars de masos molt característics de l'Alt Empordà. A la façana de solei, que il·lustrem, hi ha una terrassa sobre voltes de canó a través de les quals s'accedeix a la planta baixa. Les tanques altes formen corts o patis per a l'aviram.

Aquest mas és, potser, molt complex per ajudar a l'aclariment tipològic, però la seva entitat arquitectònica aconsella incloure'l dins aquest recull.

És interessant el tema del creixement de l'arcuació de la terrassa que segueix al creixement de les crugies del mas i que aquí arriba a tenir 5 voltes de canó.

Sobre la carretera de Llers y después de dejar atrás el pueblo medieval de S. Llorenç, encontramos el valle de Albanyà, regado por el río Muga. Este paraje fue colonizado en el siglo IX por los monjes de Sta. Maria de Arles (Provenza).

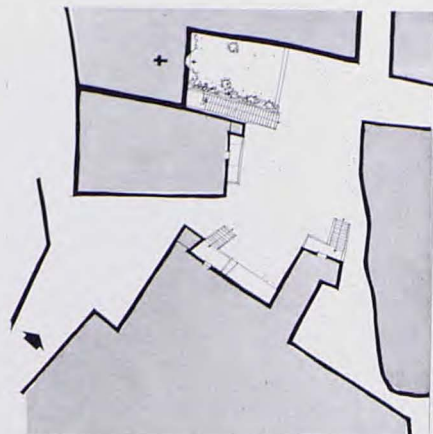
Se encuentran aquí algunos ejemplares de «masos» muy característicos del Alt Empordà. En la fachada de Levante se halla una terraza sobre bóvedas en cañón, a través de las cuales se accede a la planta baja. Las cercas altas forman establos o patios para el averío.

Este «mas» es, quizás, muy complejo para ayudar al esclarecimiento tipológico, pero su entidad arquitectónica aconseja incluirlo en esta recopilación. Es interesante el tema del crecimiento de la arcuación de la terraza, que sigue al crecimiento de las crujías del «mas» y que llega en este caso a presentar cinco bóvedas de cañón.

On the Llers road, after leaving behind the medieval town of S. Llorenç, we come across the Vall d'Albanyà, fed by the River Muga. It was occupied by the monks of Sta Maria de Arles (Provence) in the ninth century.

Here there are one or two examples of the type of **mas** found in the Alt Empordà. On the main façade they have a terrace on barrel vaults through which the ground floor may be reached. The high fences form yards for poultry.

This **mas** is, possibly, too complex to assist in a clarification of types, but its architectural value justifies its inclusion here. The arcade along the terrace was extended in proportion to the extension of the bays, resulting here in a total of five arches.

LA VAJOL - Plaça de Pius XII

Foto 1

Foto 2

La població, a prop del coll de Lly, pràcticament a la frontera francesa, s'organitza sobre un promontori granític de roques emergents entre rierols de muntanya. El clima és rigorós, de tipus pirinenc. Aquest fet i l'aïllament tradicional, han permès la pervivència d'habitacles molt primitius, de dimensió reduïda i de construcció rústega. Generalment repeteixen l'esquema de la borda pirenenca, essent-hi localitzats, amb entrades diferents, els estables a la planta baixa i l'habitacle al primer pis per aconseguir l'aïllament del terreny i aprofitar l'escalf del bestiar.

Aquest esquema el trobem a La Vajol, aprofitant el desnivell del terreny per generar els dos accessos o bé creant a l'exterior una escala de pedra que porta al pis. L'antiga borda deshabitada que trobem entrant al poble (foto 1) n'és un exemple.

Les escales exteriors i la disposició irregular dels habitacles per salvar les dificultats del relleu són les característiques bàsiques dels estatges de la població.

La plaça de Pius XII (foto 2) n'és pràcticament el centre de l'espai urbà. Allí l'església de S. Martí incorpora a l'accés al campanar el tema habitual de l'escala exterior d'un sol tram.

La población, cerca del collado de Lly, prácticamente en la frontera francesa, se organiza sobre un promontorio granítico de rocas emergentes entre riachuelos de montaña. El clima es riguroso, de tipo pirenaico. Este hecho y el aislamiento tradicional han permitido la pervivencia de habitáculos muy primitivos, de reducida dimensión y de construcción tosca. Generalmente repiten el esquema de la borda pirenaica, localizándose, con entradas distintas, los establos en la planta baja y la vivienda en el primer piso para conseguir su aislamiento del terreno y aprovechar el calor del ganado.

Este esquema lo encontramos en La Vajol, aprovechando el desnivel del terreno para generar los dos accesos o bien creando en el exterior una escalera de piedra que conduce al piso. La antigua borda deshabitada que encontramos entrando al pueblo (foto 1) es un ejemplo de ello.

Las escaleras exteriores y la disposición irregular de los habitáculos para salvar las dificultades del relieve, son las características básicas de las viviendas de la población.

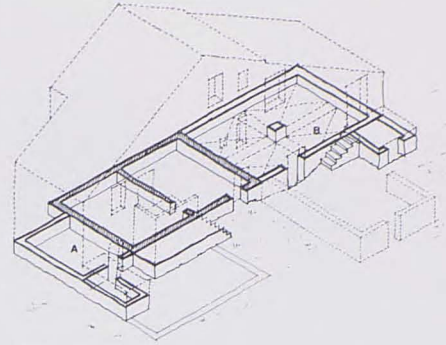
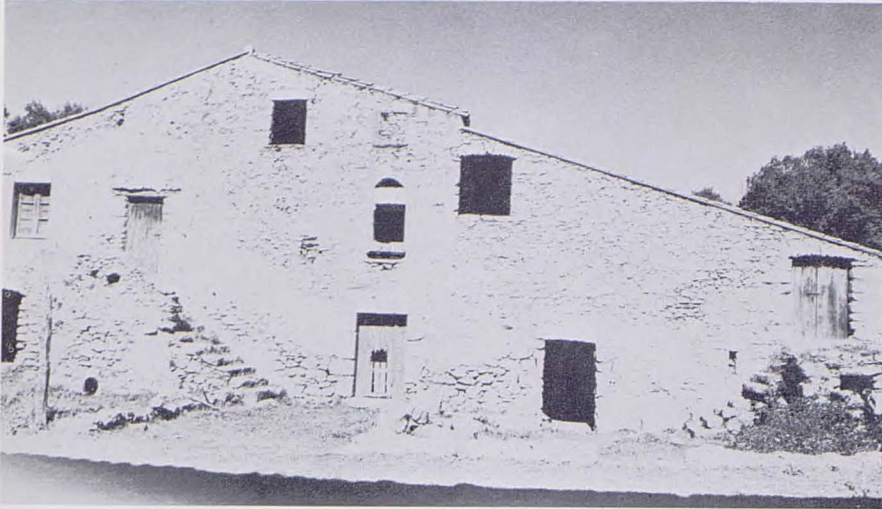
En la plaza de Pius XII (foto 2), que actúa de centro del espacio urbano, la iglesia de S. Martí incorpora en el acceso al campanario el habitual tema de la escalera exterior de un solo tramo.

The town, near the Coll de Lly, almost on the French border, is situated on a granitic promontory of rocks emerging among mountain streams. The climate is severe and Pyrenean and this fact, coupled with the natural isolation of the town, has allowed for the survival of small primitive dwellings of rustic construction. They normally follow the models of Pyrenean cabins with the stables on the ground floor and the living quarters on the first, reached by different entrances. In this way the living area is above the ground and profits from the heat given off by the animals.

This scheme is found in La Vajol: taking advantage of the uneven ground, two access doors or, rather, one door and an exterior stone staircase leading to the first floor, have been created. The old, abandoned cabin at the entrance to the village (photo 1) is an example of this.

Exterior staircases and the irregular arrangement of the houses to combat the uneven ground are the basic characteristics of the dwelling in the village.

In the Plaça de Pius XII (photo 2), practically the centre of the village, we see the common straight staircase as the means of access to the S. Martí church belltower.

CAN GUILLOT
Mas inicial (dues crugies)
Afejitons (A) i (B)

Conjunt de dues edificacions paral·leles i afrontades, que formen amb llurs edificacions secundàries (corrals, galliners...) corresponents un incipient espai urbà.

L'edificació principal era inicialment de dues crugies, essent ampliada posteriorment pels afejitons laterals, emprant diferents sistemes estructurals, però seguint la pauta volumètrica i formal de l'edificació primitiva.

El resultat d'aquest procés és un edifici de cinc crugies, de volum molt simple (planta rectangular i coberta de dos vessants), però d'una certa complexitat, evidenciada pel gran nombre i diversitat d'obertures i accessos.

El tipus té per a nosaltres un interès especial perquè reflecteix la reducció de la composició arquitectònica del mas al seu estat primari. Es manté el sistema estructural de crugies i teulades, però la façana no presenta una voluntat de composició, sinó que respon a la més pura funcionalitat en la localització i grandària de les obertures.

Conjunto de dos edificaciones paralelas y enfrentadas que originan junto con las edificaciones secundarias (corrales, gallineros...) a un incipiente espacio urbano.

La edificación principal era inicialmente de dos crujías, siendo ampliada posteriormente mediante adiciones laterales, empleando distintos sistemas estructurales, pero siguiendo la pauta volumétrica y formal de la edificación primitiva.

El resultado de este proceso es un edificio de cinco crujías, de volumen muy simple —planta rectangular y cubierta de doble vertiente—, pero de una cierta complejidad, evidenciada por el gran número y diversidad de aberturas y accesos.

El tipo tiene para nosotros especial interés, por cuanto refleja la reducción de la composición arquitectónica del «mas» a su estado primario. Se mantiene el sistema estructural de crujías y tejados, pero la fachada no presenta voluntad compositiva, sino que responde a la más pura funcionalidad en la localización y tamaño de las aberturas.

The **mas** is composed of two parallel and opposite buildings leading, together with the outbuildings (livestock enclosures, chicken runs...) to an incipient urban area.

The original building initially had two bays, and was later extended by the addition of the lateral parts. Different construction processes were employed in the process, but the formal and volumetric scheme of the original edifice was respected throughout. The final result is a building with five bays, a rectangular floor-plan and a gable roof. The basic simplicity of the structure is offset by the great number and diversity of doors and accesses.

The building is of particular interest since it represents the reduction of the architectural composition of the **mas** to its most primitive state. For example, the façade reflects no compositional intentions but conforms to a purely functional purpose.

El castell dels senyors de Vilarig, amb l'església de S. Martí que li és aneja i el reduït veïnat que se'ls afegeix, mantenen encara avui tot l'aire d'un petit «burg» medieval. L'organització irregular dels habitatges i les solucions constructives tradicionals aplicades a la resolució de volums diversos caracteritzen una imatge que podríem considerar prototípica de la majoria dels pobles de la zona a una època determinada.

Ha desaparegut actualment un interessant porxo de cairats, llates i teules que protegia de les pluges l'accés a l'església.

Vilarig és un veïnat del municipi de Cistella.

El castillo de los señores de Vilarig y la iglesia de S. Martí, aneja al mismo, junto con el reducido vecindario, mantienen aún hoy todo el aire de un pequeño burgo medieval. La organización irregular de los habitáculos y las soluciones constructivas tradicionales aplicadas a la resolución de volúmenes diversos caracterizan una imagen que podríamos considerar prototípica de la mayoría de los pueblos de la zona en una determinada época.

Ha desaparecido actualmente un interesante porche de cabios, alfarjías y tejas, que protegía de lluvias el acceso a la iglesia.

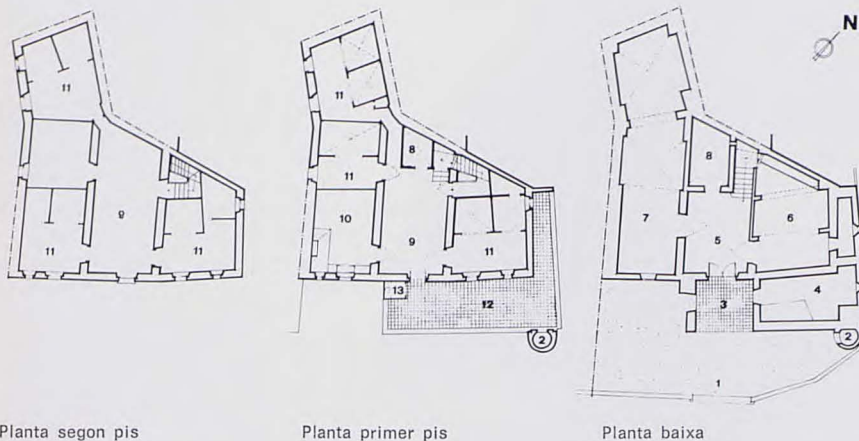
Vilarig es un vecindario del municipio de Cistella.

The castle of the lords of Vilarig and the church of S. Martí, an annex of the former structure, together with the small urban complex, have retained all the atmosphere of a medieval 'burgh'.

The irregular arrangement of the houses and the volumetric solutions are characteristic of an image which we might regard as prototypic of the majority of towns in the area during a certain period.

An interesting porch of beams, joists and tiles, which formerly protected the church entrance from the rain, has unfortunately disappeared.

Vilarig belongs to the township of Cistella.

Habitacle tradicional a CAMPMANY
(Can Oliveres)
1. Jardí acces; 2. Pou; 3. Porxo; 4. Corts;
5. Accés; 6. Cuadres; 7. Celler; 8. Recuartet;
9. Sala; 10. Cuina; 11. Alcoves; 12. Terraça;
13. Comuna

La població actual de Campmany s'ha organitzat entre les restes de l'antic castell i les fortificacions medievals del segle XII.

A l'entrada del poble hi són encara evidents algunes torres i panys de muralla a les quals s'han adaptat les cases, generalment entre mitgeres. A la zona alta, la població ha crescut amb la consolidació de diferents masos aïllats, antigament fora de la muralla.

Les construccions són de pedra groguenca una mica treballada, amb reforç de carreus a les cantonades, llindes i brancals de finestres i portes.

Són molt característics els pous que, en forma de cilindres massissos s'evidencien a moltes façanes posteriors dels habitatges. La seva repetició i contundència volumètrica configura una imatge urbana especial.

Al conjunt de Can Oliveres (foto 1) tenim un exemple molt clar d'aquest tipus d'estatges. La gran terrassa sobre les voltes de la planta baixa, característica de la zona i que presenta una incisió marcant dos accessos es remata amb dos pous espectaculars a les cantonades que emfatitzen el volum total.

La población actual de Campmany se ha organizado entre los restos del antiguo castillo y de las fortificaciones medievales del siglo XII.

En la entrada del pueblo son aún evidentes algunas torres y lienzos de muralla, donde se han adaptado las viviendas, generalmente entre medianeras. En la zona alta, la población ha crecido por la consolidación de distintos «masos» aislados, antiguamente fuera del recinto amurallado.

Las construcciones son de piedra amarillenta poco trabajada, con dinteles, jambas de ventanas y puertas.

Son muy característicos los pozos que, en forma de cilindros macizos, se evidencian en muchas fachadas posteriores de los habitáculos. Su repetición y contundencia volumétrica configura una imagen urbana especial.

En Can Oliveres (foto) tenemos un ejemplo muy claro de este tipo de vivienda. La gran terraza sobre las bóvedas de la planta baja, que es característica de la zona y que presenta una incisión marcando el acceso, se remata con dos espectaculares pozos en las esquinas, que dan énfasis al volumen total.

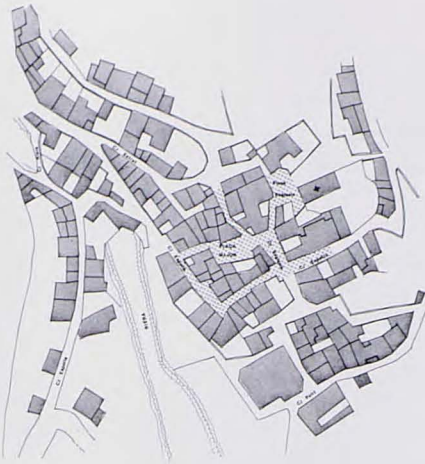
The present-day town of Campmany has been built among the remains of the ancient castle and the medieval (twelfth-century) fortifications.

At the entrance to the village there are still certain towers and stretches of fortified wall where houses have been built, generally in terraces. In the upper part, the town has been extended by the incorporation of different isolated **masos**, which were originally beyond the walls.

Constructions are of lightly dressed, yellowish stone and reinforced with ashlar at the corners, lintels and door and window surrounds.

One characteristic element is the solid, cylindrical well found on many rear façades, which, in group, contribute to a unique urban image.

At Can Oliveres (photo 1) there is a very clear example of this kind of house. The large terrace over the arches of the ground floor, characteristic of the zone, is finished off by two spectacular wells, one at each corner, which emphasize the total volume.

RABÓS - Nucli urbà
Recorregut d'interès

Podem considerar Rabós com un poble característic de la zona septentrional de l'Alt Empordà, com Espolla o Vilamaniscle. Històricament depenia del Monestir de S. Quirze de Colera, que està dins d'aquest terme municipal.

La zona més antiga de la vila s'organitza a l'entorn de l'església de S. Julià que encara presenta restes de fortificació (a l'interior té interessants motius de decoració «naïf», amb pintures del tipus habitual a les esglésies de l'Empordà, realitzades als anys 40).

Les cases són de dues o tres plantes, emplaçades en carrers de traçat irregular i de forta pendent.

La imatge general de la població presenta encara un grau notable d'homogeneïtat de textures i hi predomina la teula corba daurada pels líquens. Els emblanquits acolorits de las façanes han estat substituïts pel color blanc.

Rabós de l'Empordà puede ser considerado como un pueblo característico de la zona septentrional del Alt Empordà, como Espolla o Vilamaniscle. Dependía históricamente del monasterio de S. Quirze de Colera, que se encuentra en este término municipal.

La zona más antigua de la villa se organiza alrededor de la iglesia de S. Julià, que presenta aún restos de fortificación. (En el interior existen interesantes motivos de decoración naïf con pinturas del tipo habitual en las iglesias del Empordà, realizadas en los años cuarenta). Las casas son de dos o tres plantas, situadas en calles de trazado irregular y fuerte pendiente.

La imagen general de la población presenta aún un notable grado de homogeneidad de texturas, donde predomina la teja árabe dorada por el líquen.

Los enjalbejados coloreados de las fachadas se han sustituido por el color blanco.

Rabós could be considered a town characteristic of the northern part of the Alt Empordà, like Espolla or Vilamaniscle. It depended at one time on the monastery of S. Quirze de Colera, which is situated within the township.

The oldest part of the town is around the church of S. Julià, which still has remains of what once were spectacular fortifications. The interior of the church contains naive paintings typical of churches in the Empordà, and which were painted in the 'forties.

The houses are of two or three floors and are situated in winding, steep streets. The overall image of the town is one of great uniformity of texture, where curved tiles gilded by lichen predominate. Coloured façades have been painted over with whitewash.